

Please note! This is a self-archived version of the original article.

Huom! Tämä on rinnakkaistalenne.

To cite this Article / Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Kostia, S. & Salminen, K. (2025) DigiScope3- hanke kehittää yritysten valmiuksia vastata EU:n kestävyysraportointiin. TAMK-blogi, 20.2.2025.

URL: <https://blogs.tuni.fi/tamkblogi/hanketoiminta/digiscope3-hanke-kehittaa-yritysten-valmiuksia-vastata-eun-kestavyysraportointiin/>

DigiScope3- hanke kehittää yritysten valmiuksia vastata EU:n kestävyysraportointiin

20.2.2025 — Riikka Kramer

TAMK ja JAMK ovat yhdistäneet osaamisensa ja vahvuutensa tavoitteena parantaa etenkin valmistavan teollisuuden yritysten kyvykkyyttä vastata kestävyysraportoinnin haasteisiin. DigiScope3 -hankkeessa TAMK keskittyy valmistuksen päästömittausten kehittämiseen ja JAMK kestäviin hankintoihin. Molempien tavoitteena on auttaa yrityksiä tietoisesti vähentämään päästöjä ja tekemään vihreämmästä valmistuksesta uutta liiketoimintaa.

Vastuullisuuden ja jäljitettävyyden asialla

Euroopan vihreän kehityksen ohjelma (Europen Green Deal) on EU:n kasvustrategia, jonka tavoitteena on luoda puhtaampi, terveellisempi ja ilmastoneutraali Eurooppa vuonna 2050 muuttamalla sitä, miten me tuotamme ja kulutamme. Vuonna 2050 yksi tärkeimmistä tavoitteista on puhdas, kestävämpi ja energiatehokas teollisuus, joka menestyy EU:ssa ja maailmanmarkkinoilla. Tämän tavoitteen saavuttamista tukee EU:n taksonomia, jonka tavoitteena on ohjata pääomia ja investointeja ympäristön kannalta kestäviin kohteisiin ja tukea näin ilmastotavoitteisiin pääsemistä. CSRD (Corporate Sustainability Reporting Directive) on direktiivi, joka velvoittaa yrityksiä raportoimaan kestävyysasioistaan (esim. Environmental, Social, Governance (ESG) -periaatteiden mukaisesti). Vaikka CSRD koskee vuonna 2025 vain isoja yrityksiä, alihankintaketjujen kautta sillä on vaikutus myös pienempiin yrityksiin. Raportointivelvollisuus myös laajenee kattamaan kaikki pörssilistatut yritykset vuoteen 2027 mennessä.

Suoria ja epäsuoria päästöjä

CSRD:n scope1, 2 ja 3 ovat luokituksia päästölähteiden tunnistamiseksi ja ne auttavat tunnistamaan mistä päästöt tulevat. Scope 1 päästöt ovat suoria päästöjä, jotka muodostuvat esimerkiksi fossiilisten polttoaineiden polttamisesta yrityksen laitoksessa tai autoissa, kun taas scope 2 päästöt ovat epäsuoria, jotka muodostuvat esimerkiksi yrityksen ostamasta sähköstä. Tunnistamalla ja mittaamalla scope 1 että 2 päästöjä, yritys voi vaikuttaa ympäristövaikutuksiinsa vaihtamalla polttoainetta tai toimittajaa tai tekemällä yhteistyötä toimittajien kanssa päästöjen vähentämiseksi.

Scope 3 päästöjen mittaaminen ja mahdollisuus vaikuttaa niihin on monimutkaisempaa. Ne saattavat kuitenkin muodostaa merkittävän osan yrityksen kokonaisympäristövaikutuksesta. Scope3 päästöt kattavat kaikki epäsuorat päästöt, jotka liittyvät yrityksen tai organisaation elinkaareen, mutta joita yritys tai organisaatio ei suoraan hallitse. Näitä voivat olla esimerkiksi raaka-aineiden tai tuotteiden hankinnasta, jätehuollosta, markkinoinnista ja konsultoinnista aiheutuvat päästöt.

Data ja yrityksen digikyvykyys

EU:n kiertotaloustavoitteita edistää ekosuunnitteludirektiivi ja sen ekosuunnitteluvaatimukset, jotka sisältävät mm. digitaalisen tuotepassin (DPP=digital product passport) kuvaamaan tuotteiden ympäristökestävyyttä ja parantamaan tuotannon jäljitettävyyttä. EU:n vihreän siirtymän onnistumisen elementti onkin digitalisaatio. Sekä kyky kerätä että käyttää dataa paitsi raportointiin myös oman toiminnan kehittämiseen ovat edellytyksiä vihreälle siirtymälle.

Digitaalisen tuotepassiin ja Scope3 -maailmaan siirtyminen edellyttää myös datan jakamista. Sääntelyyn perustuva data on raportoitava määrämuotoisesti eli kaikki tekevät sen samalla tavalla, mikä tuo väistämättä haasteita, kun yksi tapa toimia harvoin on hyvä kaikille. Tämä haastaa erityisesti pienempien yritysten digikyvykyttä!

Parhaimmillaan digivihreä siirtymä tuo yrityksille myös liiketoiminnallisia etuja. Esimerkiksi investointien ja hankintojen siirtyessä suosimaan pienempää valmistuksen hiilijalanjälkeä, läpinäkyvät prosessien mittaamiseen ja hiilijalanjäljen pienentämiseen liittyvät käytänteet voivat auttaa yrityksiä myymään tuotteitaan tehokkaammin.

Tietoja hankkeesta:

DigiScope3 on Pirkanmaan liiton ja Keski-Suomen liiton rahoittama EAKR-hanke (toimintalinja 1 Innovatiivinen Suomen). Sen toteuttajia ovat TAMK (vetovastuu) ja JAMK. Sen kesto on kolme vuotta ja siihen liittyy myös kummankin toteuttajan investointihankkeet.

Hankkeen päätavoitteet ovat:

1. Tuottaa kattava selvitys hiilijalanjäljen mittaamisesta ja raportoinnista ja siinä käytettävistä työkaluista.
2. Tuottaa käytännönläheisiä demonstraatioita ja pilotteja hiilijalanjäljen mittaamisesta, Scope3- raportoinnista ja hankintakäytänteistä.
3. Selvittää yrityssectorille käytännön haasteet ja hyödyt, joita päästöjen raportointi voi tuoda.
4. Luoda ekosysteemimäistä toimintaa teeman ympärille.

DigiScope3 hanketta johtaa **Katri Salminen** (TAMK), ja asiantuntijoina TAMKista ovat mukana **Juuso Huhtiniemi**, **Mikko Ukonaho** ja **Silja Kostia** ja JAMKista **Petrus Syvänperä** ja **Matti Kurki** ja projektipäällikkö **Eero Aarresola**.

Teksti:

Silja Kostia, yliopettaja, Soveltavan tutkimuksen keskus

Katri Salminen, projektipäällikkö, Field Lab, Teollisuusteknologia

Kuva: Adobe Stock